HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Narva-Jõesuu Linnavalitsus
Jaan Poska tn 26
29023 Narva-Jõesuu
Ida-Virumaa

23.01.2026 nr 9.5-2.2/25-26/13/12

Sinimäe Põhikooli haldusjärelevalve õiendi kinnitamine

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75[1], põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõigete 1, 2 ja 6 ning haridus- ja teadusministri 11.09.2025 käskkirja nr 215 „Volituste andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Sinimäe Põhikooli haldusjärelevalve õiendi (lisatud).

2. Kooli pidajal esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul pärast ettekirjutuse tähtaega.

3. Haldusjärelevalve õiendis tehtud ettekirjutuste tähtajaks täitmata jätmisel võib Haridus- ja Teadusministeerium rakendada kooli pidajale sunniraha kuni 9600 eurot vastavalt asendustäitmise ja sunniraha seadusele.

4. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Inna Mikli
järelevalveosakonna peaekspert

Koopia: Sinimäe Põhikool

Inna Mikli
735 0579
inna.mikli@hm.ee

Lisa
KINNITATUD
Haridus- ja Teadusministeeriumi
järelevalveosakonna peaeksperdi korraldusega
„Sinimäe Põhikooli haldusjärelevalve õiendi kinnitamine“

SINIMÄE PÕHIKOOLI HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Sinimäe Põhikool (edaspidi *kool*) on Narva-Jõesuu Linnavalitsuse (edaspidi *pidaja*) hallatav õppeasutus aadressil Kesk tn 1, Sinimäe alevik 40101, Narva-Jõesuu linn, Ida-Virumaa.

2. Haldusjärelevalvet teostati Haridus- ja Teadusministeeriumi järelevalveosakonna peaeksperdi 01.10.2025 korralduse nr 9.5-2.2/25-26/13/1 „Haldusjärelevalve algatamine Sinimäe Põhikoolis“ alusel.

3. Järelevalves selgitati, kas koolis on eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamisel lähtutud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses, riiklikes õppekavades ning teistes õigusaktides sätestatust; kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja riigikeele oskuse tase vastavad kehtestatud nõuetele ning kas eesti keele ja eesti keeles aineid õpetavad õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise või metoodikakoolitusi; kas koolis hinnatakse eesti keele ja eestikeelse aineõppe kvaliteeti ning tulemuslikkust ning kavandatakse sellest lähtudes arendustegevusi.

4. Järelevalvet kooli ja selle pidaja tegevuse õiguspärasuse üle teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi järelevalveosakonna nõunik Ruth Elias ja peaekspert Inna Mikli, eksperdina kaasati Keeleameti järelevalveosakonna Ida-Viru järelevalvetalituse peainspektor Renata Laas.

5. Haldusjärelevalve algas 01.12.2025.

6. Järelevalves vesteldi kooli pidaja esindaja, direktori, õppealajuhataja, eesti keele ja eesti keeles õpetavate õpetajate, õpilaste, lapsevanemate ja hoolekogu esindajatega, tutvuti kooli vaadeldava valdkonna dokumentatsiooni ja õppekeskkonnaga, võrreldi õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente ja Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekandeid.

KOKKUVÕTE

Sinimäe Põhikool on Narva-Jõesuu linnas tegutsev munitsipaalüldhariduskool, mis korraldab õpet põhikooli I–III kooliastmes. Seisuga 01.12.2025 õppis koolis 117 õpilast, õpilasi, kelle (üks) kodune keel on eesti keel, oli kümme. Kõiki õppeaineid, v.a inglise ja vene keelt, õpetatakse ja õpitakse eesti keeles.

Koolil on kehtiv õppekava, kuid see dokument vajab täiendamist ja muutmist: valdkonna- ja ainekavad tuleb riikliku õppekava kehtiva redaktsiooniga kooskõlla viia. Õppekava üldosas tuleb tunnijaotusplaani muuta nii, et õpilaste maksimaalne nädalakoormus vastaks õigusaktides sätestatule. Sõnaliste hinnangute viiepallisüsteemi teisendamist tuleb täiendada, käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogia õppeainete õpperühmade moodustamist täpsustada, vaba tunniressursi kasutamist kirjeldada ja põhjendada, B-võõrkeele valikuga seonduv välja tuua. Koolis toimuvate e-õppe päevade korraldus tuleb õppekavas sätestada.

Direktor on kehtestanud päevakava, millest õppetöö korraldus lähtub. Koolis on üks söögivahetund ettenähtust viie minuti võrra lühem, õuevahetund puudub.

Kooli õppekava tunnijaotusplaan ja tunniplaan ei ole omavahel kooskõlas, 9. klassi õpilaste nädalakoormus on ettenähtust suurem.

Koolil on olemas arenguvestluste läbiviimise kord, juhtkonna, lapsevanemate ja õpilaste sõnul arenguvestlused toimuvad, kuid järelevalves ilmnes, et paar lapsevanemat jäid eelmisel õppeaastal vestlusele tulemata.

Stuudiumi e-keskkonnas olevad päevikud on korrektselt ja põhjalikult täidetud.

Õppe- ja kasvatusala töötajaid on 21, kvalifikatsioon vastab nõuetele direktoril, logopeedil, sotsiaalpedagoogil, õppealajuhatajal (nii õppealajuhataja kui õpetajana töötamiseks) ja seitsmel õpetajal. 18 õpetajast on nõutav kvalifikatsioon 8-l (44%). Õpetajad annavad kokku 263 tundi, neist 132 (50%) tundi nõuetekohase kvalifikatsiooniga ja 131 (50%) tundi kvalifikatsioonita õpetajad. 19 õppe- ja kasvatusala töötajat oskab eesti keelt C1-tasemel, logopeed ja inglise keele õpetaja B2-tasemel. Koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv ei ole nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.

Eripedagoog ja koolipsühholoog puuduvad ning teenus ei ole koolis tagatud.

Järelevalves vaadeldi, kuidas on eesti keele ja eestikeelne aineõpe korraldatud. Külastati kümmet tundi: nelja eesti keele tundi ja kuut eestikeelset ainetundi. Tunnivaatlusel viibis kooli esindajana õppealajuhataja.

Õpetajad kasutasid vaadeldud tundides peamiselt traditsioonilisi õppemeetodeid, andsid enamasti kõikidele õpilastele mõeldud ühesuguseid tööülesandeid, aktiivõppemeetodeid ei kasutatud. Arendati rohkem kuulamise ja lugemise, vähesel määral kirjutamise oskust, rääkimisele ei pööratud piisavalt tähelepanu. Tunni alguses teatasid õpetajad käsitletava teema, mõnikord ka tegevused ja ülesanded, kuid eesmärke ei sõnastanud. Ainetundides keele-eesmärke ei püstitatud. Teemakäsitlus oli enamjaolt õpilastele ea- ja jõukohane, kuid uue sõnavara maht oli väike. Ühes tunnis tegi õpetaja tunni lõpus kokkuvõtte ning kolmes tunnis andsid ka õpilased tagasisidet, mida tunnis teada said. Õpetajad rääkisid arusaadavas eesti keeles, kuid kahel neist esines kõnes keele- või häälduslvigu. Õpilaste keeleoskust on vaadeldud tundide põhjal raske hinnata, sest nende suulise kõne osakaal oli väga väike. Järelevalve läbiviijatega vestelnud õpilased rääkisid eesti keeles.

Külastatud klassiruumid olid tänapäeva nõuetele vastavalt tehniliste vahenditega varustatud. Pingid paiknesid enamasti üksteise taga ning õpilastel puudus omavaheline silmside.

Arengukava on koostatud perioodiks 2021–2025, järelevalve ajal uut arengukava veel ei olnud. Üldtööplaan on kinnitatud õigeaegselt, kuid seda dokumenti koostades ei ole lähtutud õigusaktidega sätestatust: üldtööplaan pole tegevusvaldkondade kaupa vormistatud.

Koolis tehakse sisehindamist. Järelevalves esitati perioodi 2021–2025 kohta koostatud sisehindamise aruanne. Dokumendi põhjal on koolis oluline tulemuslikkus ja kvaliteet. Tõstetakse esile keelekümblusmetoodika ning lõimitud aine- ja keeleõppe (edaspidi *LAK-õpe*) koolitusi ning eesti keele õppe toetamist. Probleemina tuuakse välja, et II ja III kooliastmesse on vastu võetud palju eesti keele oskuseta õpilasi. Dokumendis tehakse ettepanek rakendada veelgi rohkem innovaatilisi õppemeetodeid ning toetada puuduliku keeleoskusega õpilasi.

Õppealajuhataja on iga õppeaasta lõpus koostanud õppe- ja kasvatustöö aruande, kus on analüüsitud õppe- ja kasvatustegevuse tulemusi. 2024/2025. õppeaasta kokkuvõttest selgub, et õpilastel tuleb loodus- ja reaalainetes arendada praktikal põhinevaid ja analüütilisi oskusi, korraldada rohkem katseid, teha vaatlusülesandeid, arendada loogilist mõtlemist; keele, k.a eesti keele õppes on vaja panna rõhku rääkimisoskusele.

Kooli põhimäärus vajab uuendamist.

Koolil on õppenõukogu, koosolekud on toimunud regulaarselt, kuid alati ei ole neid läbi viies ja protokolle koostades õigusaktides sätestatut järgitud. Ühel koosolekul oli liiga vähe osalejaid, ei olnud kvoorumit. Mõnes protokollis puuduvad sõnavõtjate nimed ja sõnavõttude lühike sisu, hääletustulemused, vastu võetud otsuste faktilised alused, otsuste täitmise tähtajad ja vastutajad.

Käesoleva õiendi eelnõu edastati kooli pidajale ja direktorile ärakuulamiseks 07.01.2026. Kooli pidaja ja direktor vastasid 15.01.2026. Pidaja ja direktori ettepanekutega arvestati osaliselt. Pidaja selgituste põhjal määrati ettekirjutuse nr 5.5.1 täitmise tähtajaks 01.09.2026. Direktor soovis õiendist välja jätta kvalifikatsiooniga õpetajate piisavusega seonduva (punkt 2.3). Selgitame, et õpetajate kvalifikatsiooninõuded on seadusega sätestaud, et õpitulemuste saavutamiseks on kvalifitseeritud õpetajate olemasolu väga oluline ning et õpilastel on õigus õppida kvalifitseeritud õpetajate juhendamisel. Kvalifikatsioonita õpetaja lubab seadus tööle võtta vaid erandjuhul, kui kvalifikatsioonile vastavat töötajat ei õnnestu leida. Seepärast direktori ettepanekuga käesolevas õiendis arvestada ei saa.

OLUKORRA KIRJELDUS

Sinimäe Põhikool on Narva-Jõesuu linnas Sinimäe alevikus asuv munitsipaalõppeasutus, mis korraldab õpet põhikooli I–III kooliastmes. Kooli õppekeel eesti keel.[1] Seisuga 01.12.2025 õppis koolis 117 õpilast. Kooli juhtkonna sõnul on enamik neist pärit muukeelsetest peredest, kuid kümme õpilast on peredest, kus vähemalt üheks koduseks keeleks on eesti keel, need õpilased õpivad eesti keele ainekava alusel, ülejäänud õpilased õpivad eesti keelt teise keelena. Õppe- ja kasvatusala töötajaid oli kokku 21, nende seas 18, kes töötasid õpetajana. Pidaja hinnangul on tegemist väikese hubase kogukonnakeskse kooliga. Klassides on 12–15 õpilast, see võimaldab igaühe eripäraga arvestada. Õppealajuhataja sõnul õpib koolis mitme rahvuse esindajaid, kuid õppeasutust iseloomustavad eestikeelsus ja eestimeelsus.

1. Kooli õppekava ja õppekavast lähtuv õppekorraldus

1.1. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses[2] (edaspidi *PGS*) on sätestatud, et koolil tuleb riiklike õppekavade alusel koostada kooli õppekava (edaspidi *õppekava*), mis on õpingute alusdokument ja milles tuuakse eelkõige välja eripärast tulenevad valikud. Õppekava ja selle muudatused kehtestab direktor[3], eelnevalt tuleb need arvamuse andmiseks esitada kooli õppenõukogule[4], hoolekogule[5] ja õpilasesindusele.[6]

Kooli õppekava koostamises peavad osalema kõik koolis õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud ning vajadusel teised koolitöötajad. Kool peab kaasama õppekava koostamisse õpilasi, lapsevanemaid ja teiste huvirühmade esindajaid. Kooli õppekava koostamise, rakendamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab direktor.[7]

[1] Kooli õppekava, p 2.4.1.
[2] PGS, § 17 lg 1.
[3] PGS § 71 lg 2.
[4] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010 määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord" § 2 p 1.
[5] PGS, § 73 lg 1[1] p 3.
[6] PGS, § 17 lg 2, § PRÕK, § 24 lg 4.
[7] PRÕK, § 24 lg 3.

Järelevalves oli küll vaatluse all eesti keele õppega seonduv, kuid kuna õppekava on tervikdokument, käsitleti käesolevas õiendis õppekava tervikuna ning hinnati õppekava vastavust PGSile ja põhikooli riiklikule õppekavale[8] (edaspidi *PRÕK*).

1.2. Kooli õppekava kehtestas direktor 09.10.2024[9], muudatused 31.10.2025[10]. Õigusselguse tagamiseks oleks vajalik allkirjastada õppekava ja selle lisad koos ühes digikonteineris.

Õppekava päises on märkus, et õppekava on arutatud õppenõukogu koosolekul, mille protokoll kannab numbrit 1-6/9, hoolekogu koosolekul, mille protokoll kannab numbrit 1-7/1, ja õpilasesinduse koosolekul, mille protokoll kannab numbrit 1-5/1; õppekava muudatusi õppenõukogu koosolekul, mille protokoll kannab numbrit 1-6/4, ja õpilasesinduse koosolekul, mille protokollinumber on 1-5/2.

09.10.2024 kehtestatud õppekava kohta on õppenõukogu koosoleku protokollis[11] küll päevakorrapunkt „Õppekavast", kuid sellest päevakorrapunktist puudub ülevaade: ei ole kirjutatud, kas õppekava arutati, milliseid küsimusi esitati, kes sõna võtsid ja mida arvasid. Õppekava muudatusi (kehtestatud 31.10.2025) on arutatud ja otsustatud need heaks kiita.[12] Õppenõukogu koosolekute läbiviimist ja protokollimist on pikemalt käsitletud käesoleva õiendi punktis 5.1. Hoolekogu koosoleku[13] protokolli põhjal õppekavast kehtestamise ajal ei räägitud, kuid selle dokumendi 31.10.2025 muudetud redaktsiooni on koosolekul[14] arutatud. Õpilasesindus on samuti arutanud[15] õppekava viimast redaktsiooni. Juhime tähelepanu, et õppenõukogu, hoolekogu ja õpilasesindus ei pea õppekava kohta otsuseid vastu võtma, sest õppekava kehtestamine on direktori ülesanne, küll aga peaksid õppenõukogu, hoolekogu ja õpilasesinduse liikmed selle dokumendi kohta oma arvamust avaldama, ettepanekuid tegema.

1.3. Õppekavas[16] on välja toodud kooli väärtused ehk avatus, hoolivus ja koostöö.[17] Kool on mitmekultuuriline õppeasutus, kus igale õpilasele on loodud igakülgseks arenguks soodne keskkond, säilitades õpilase rahvusliku identiteedi ning väärtustades individuaalsust. Tähelepanu pööratakse keeleõppele, ennekõike keelekümblusele ning LAK-õppele. Rõhutatakse, et haridusasutus on 1869. aastal avatud Vaivara Kihelkonnakooli järeltulija. Rõhk on loodusainetel, sest kooli asukoht Sinimägedes soodustab õuesõppes, õppekäikudel, keskkonnateemalistel võistlustel osalemist. Eripäraks on ka rahatarkuse õppimine ja õpetamine.

1.4. Õppekava üldosa ei ole õigusaktidega kooskõlas ning vajab täiendamist ja muutmist.

1.4.1. Seaduses[18] on sätestatud õpilase suurim lubatud nädalakoormus. 8. ja 9. klassis on maksimaalne koormus 32 tundi, kuid kooli õppekava tunnijaotusplaani põhjal on mõlema klassi koormust ühe tunni võrra ületatud (vt ka käesoleva õiendi punkti 1.8).

1.4.2. Koolis võib[19] viiepallisüsteemi asemel kasutada teistsugust hindamissüsteemi, näiteks kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid, millel puudub numbriline ekvivalent, kuid sellisel juhul

[8] Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava".
[9] Direktori 09.10.2024 käskkiri nr 1-3/3.
[10] Direktori 31.10.2025 käskkiri nr 1-3/4.
[11] Õppenõukogu 29.08.2024 koosoleku protokoll nr 1-6/9.
[12] Õppenõukogu 28.08.2025 koosoleku protokoll nr 1-6/4.
[13] Hoolekogu 8.10.2024 koosoleku protokoll nr 1-7/1.
[14] Hoolekogu 30.10.2025 koosoleku protokoll nr 1.
[15] Õpilasesinduse 13.10.2025 koosoleku protokoll nr 1-5/2.
[16] Kooli õppekava, p-d 2.1 ja 2.2.
[17] PRÕK, § 24 lg 2, lg 6 p 1.
[18] PGS, § 25 lg 2.
[19] PGS, § 29 lg 3.

tuleb[20] kooli õppekavas kasutatavat hindamissüsteemi kirjeldada ning hinnete viiepallisüsteemi teisendamise põhimõtted välja tuua. Õppekavas[21] on kirjutatud, et õpilase koolist lahkumisel 1. ja 2. klassi lõpetamise järgselt klassitunnistuse sõnalisi hinnanguid viiepallisüsteemi ei teisendata.

Õppealajuhataja kinnitas, et koolis hinnatakse 1. ja 2. klassi õpilasi sõnaliste hinnangutega. Enamasti on tegemist mõnesõnalise hinnanguga, kuid trimestri kokkuvõtvad hinnangud on pikad, õpitulemustest antakse ülevaade osaoskuste kaupa. Alates 3. klassist kasutatakse numbrilist viiepallisüsteemis hindamist, kuid sageli kaasneb ka sõnaline kommentaar või protsent, et õpilane teaks, mida ta oskab ja mida mitte.

1.4.3. Riikliku õppekava[22] alusel peab käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogia õppeainetes olema õpilaste jagunemine õpperühmadesse sooneutraalne. Kooli õppekava üldosas tunnijaotusplaanis on kirjutatud tüdrukute ja poiste rühmadest.

Õppealajuhataja sõnul on poisid ja tüdrukud eri rühmades, kuid kõik rühmad õpivad nii käsitööd ja kodundust kui ka tehnoloogiaõpetust. Õpilased kinnitasid, et neil on pool õppeaastat käsitöö ja kodunduse ning pool õppeaastat tehnoloogiaõpetuse tunnid.

1.4.4. Kooli õppekava üldosas tuleb välja tuua vaba tunniressursi kasutus ja põhjendused, samuti võõrkeelte valik[23]. Kooli õppekavas vaba tunniressursi kasutust kirjeldatud ja selgitatud ei ole.

Kooli juhtkonna sõnul on valikained vaid III kooliastmes, need on karjääriõpetus, mida pakub Ida-Viru Hariduskopter ja mille nimetuseks on „Mina ja tööle!?“, ning ettevõtlusõpetus. Kooli juhtkond ei olnud teadlik, et valikaine tunde võib kasutada nii täiendavaks eesti keele õppeks kui ka muude kohustuslike õppeainete õpetamiseks.

1.4.5. Kool peab pakkuma õpilastele, kes asuvad B-võõrkeelt õppima, võimaluse valida kahe või enama keele vahel[24]. Kooli õppekava üldosa tunnijaotusplaanis on õppeaine eesti keel, sealjuures B-võõrkeelt üldosas nimetatud ei ole. Ainevaldkonnakavas on kirjas, et B-võõrkeelena õpitakse vene keelt.

Kooli juhtkonna sõnul õpib kümme õpilast, kelle (üks) kodune keel on eesti keel, eesti keele ainekava järgi, B-võõrkeelena õpivad need õpilased vene keelt. Ülejäänud õpilased õpivad eesti keelt teise keelena ja vene keelt kui emakeelt. A-võõrkeel on kõikidel õpilastel inglise keel.

1.5. Kooli õppekava peab koosnema[25] üldosast ja ainevaldkondade kavadest. Vastuolud õigusaktides sätestatuga on järgnevalt välja toodud valdkonna- ja ainekavades.

1.5.1. PRÕKi[26] nõuetele ei vasta eesti keel teise keelena ainekava, mis on esitatud eraldi ja kirjeldatud võõrkeelte valdkonna põhimõtete alusel. Kooliastmete lõpuks taotletavad sihttasemed on esitatud määruse kehtetu versiooni alusel.

1.5.2. PRÕKi[27] nõuetele ei vasta võõrkeelte valdkonnakava üldosa ning A- ja B-võõrkeele ainekavad. Määruses on sätestatud, et õpilastele pakutakse B-võõrkeelt õppima asudes

[20] PRÕK, § 21 lg-d 4, 5.
[21] Õppekava, p 2.8.2.
[22] PRÕK, lisa 5 p 1.2.
[23] PRÕK, § 24 lg 6 p 2.
[24] PRÕK, § 15 g 3^3.
[25] PRÕK, § 24 lg 5.
[26] PRÕK, § 1 lg 6 p 1 ja lisa 1.
[27] PRÕK, § 15 lg 3^3 ja lisa 8.

võimalust valida kahe või enama võõrkeele vahel. Kooli õppekava võõrkeelte valdkonnakavas on kirjutatud, et B-võõrkeelena õpitakse vene keelt. Õppekava üldosas esitatud tunnijaotusplaanis ei ole vene keele tundide arv kooskõlas B-võõrkeele tundide arvuga, PRÕKis ning valdkonnakavas esitatud B-võõrkeele nädalatundide jaotus ei ole kooskõlas õppekava üldosaga.

1.5.3. PRÕKi[28] nõuetele ei vasta matemaatika valdkonnakava üldosa ning matemaatika ainekava. Üldosas puuduvad kirjeldused, kuidas läbivaid teemasid käsitletakse. Matemaatika ainekava on koostatud PRÕKi kehtetu versiooni alusel.

1.5.4. PRÕKi[29] nõuetele ei vasta loodusainete valdkonnakava üldosa ning loodusõpetuse, bioloogia, geograafia, füüsika ja keemia ainekava. Valdkonnakava üldosas puudub valdkonnapädevuste kirjeldus, loodusõpetuse, bioloogia, geograafia, füüsika ja keemia ainekavas puuduvad teadmiste, oskuste ja hoiakute kirjeldused.

1.5.5. PRÕKi[30] nõuetele ei vasta osaliselt muusika ja kunsti ainekava: õpitulemused ei ole määruse kehtiva versiooniga kooskõlas.

1.5.6. PRÕKi[31] nõuetele ei vasta tööõpetuse, käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogia ainekavad: õpitulemused ei ole määruse kehtiva redaktsiooniga kooskõlas.

1.5.7. PRÕKi[32] nõuetele ei vasta kehalise kasvatuse valdkonnakava üldosa ja kehalise kasvatuse ainekava. Valdkonnakava üldosas puuduvad mõnede üldpädevuste kirjeldused, kehalise kasvatuse ainekavas on kohustuslike õpitulemuste ümbersõnastamisega tekkinud vastuolu liikumisõpetuse põhimõtetega.

1.6. Järelevalves selgus, et koolis toimuvad e-õppe päevad. Niisuguseid päevi on trimestris kaks, suurem osa õpilastest õpib sel päeval kodus, kuid on ka neid, kes kooli tulevad. Õpetajate hinnangul õpetavad need päevad õpilasi iseseisvalt töötama ja oma töö eest vastutama. Nendel päevadel on tunniplaanijärgsed tunnid, õpilased kasutavad palju Opiqu keskkonda, ülesanded on kodutöödest mahukamad. Järgmisel tunnil kontrollitakse, kes mida õppis ja selgeks sai. Õpetajad kinnitasid, et lapsevanemaid on e-õppe päevadest teavitatud ja räägitud, et õpilastel on võimalus nendel päeval ka kooli tulla. E-õppe päevade õppekorraldust tuleb kooli õppekavas kirjeldada.

1.7. Seadus[33] sätestab, et direktoril tuleb kehtestada päevakava, mis kajastab õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste, nagu näiteks pikapäevarühmas, ringides ja stuudiotes korraldatavate tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Järelevalves esitati kooli direktori kehtestanud[34] päevakava, mille lisadeks on tunniplaan, huviringide töögraafik ning tundide toimumise ajatabel. Käskkirjas viidatakse sotsiaalministri kehtetule määrusele[35]. Vanemate õpilaste ehk 5.–9. klassi söögivahetund on ettenähtust[36] lühem. Õuevahetund

[28] PRÕK, § 24 lg 7, lisa 5.
[29] PRÕK, § 24 lg 7, lisa 4.
[30] PRÕK, lisa 3.
[31] PRÕK, lisa 7.
[32] PRÕK, § 24 lg 7, lisa 2.
[33] PGS, § 25 lg 6.
[34] Direktori 30.09.2025 käskkiri nr 1-3/3.
[35] Sotsiaalministeri 27.03.2001. a määrus nr 36 „Tervisekaitse nõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“.
[36] Vabariigi Valitsuse 07.07.2025. a määrus nr 52 „Nõuded statsionaarse õppega üldhariduskooli õppekeskkonnale, terviseriskide ohjamisele ja riskitegurite vähendamisele õppekeskkonnas ning õppe ja kasvatuse korraldamisele“, § 15.

puudub, kuigi kooli päevakavas tuleb[37] sätestada õpilastele võimalus liikuda õues vähemalt 20 minutit järjest. Päevakava põhjal tegutsevad koolis mitmed ringid: lauamängude, kokanduse, inglise keele, võrkpalli- ja näitering. Koolis on pikapäevarühm, mille töökorraldus on sätestatud eraldi dokumendis.[38]

1.8. Seadus[39] sätestab põhikooli õpilase suurima lubatud õppekoormuse. Tunniplaani põhjal on 8. klassil 32 tundi, mitte 33, nagu kooli õppekava tunnijaotusplaanis. 9. klassil on 34 tundi nädalas ehk 2 tundi rohkem, kui lubatud. Õppealajuhataja rääkis, et valikainete tunnid lõpevad detsembris ning II poolaastal on õpilastel 32 tundi, nagu ette nähtud. Õpilaste sõnul on nende koormus suur ning nad on väga väsinud.

1.9. PGS[40] sätestab, et arenguvestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja piiratud teovõimega õpilase puhul seaduslik esindaja. Arenguvestluse korraldamise tingimused ja korra peab kehtestama kooli direktor[41], esitades selle enne kehtestamist arvamuse andmiseks õppenõukogule[42] ja hoolekogule[43]. Direktor on vastava korra kehtestanud[44]. Direktori, õppealajuhataja, lapsevanemate ja õpilaste sõnul arenguvestlused toimuvad. Õppealajuhataja sõnul teeb iga klassijuhataja õppeaasta lõpus oma klassi arenguvestlustest kokkuvõtte. Järelevalves selgus, et kokkuvõtted on olemas, kuid osalenud laste ja lapsevanemate arvu nende põhjal kindlaks teha ei saa. Vestlusel õpetajatega ilmnes, et mõni lapsevanem on siiski vestlusele tulemata jäänud.

1.10. Klassipäevikud[45] on Stuudiumis, sissekanded on eestikeelsed. Päevikutes on tundide kirjeldused, õpieesmärgid, õpitulemused, hinded, kodused ülesanded, info ja märkused. Päevikud on väga põhjalikult ja korrektselt täidetud. Õppealajuhataja ja õpetajate sõnul on koolis kokkulepe, et sissekanded peavad olema tehtud tundide toimumise päeval enne kella 17. Õpilased kinnitasid, et Stuudiumis on kõik vajalik olemas, lapsevanemate hinnangul on päevikud isegi liiga pikalt ja põhjalikult täidetud. Järelevalve ajal 02.12.2025 kontrolliti valikuliselt päevikute sissekandeid, need olid õigeaegselt tehtud.

Koolil on nõuetekohaste sissekannetega õpilasraamat[46].

1.11. Ettepanekud direktorile

Õigusselguse tagamiseks digiallkirjastada dokumendi kehtestamise otsus ning kehtestatav dokument ja selle lisad kõik koos ühes digikonteineris.

1.12. Ettekirjutused pidajale

1.12.1. Tagada kooli õppekava üldosa ning valdkonna- ja ainekavade vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses ning Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruses nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ sätestatuga vastavalt käesoleva õiendi punktides 1.4 ja 1.5 ning nende alapunktides esitatule. Täitmise tähtaeg: 01.05.2026.

---

[37] Vabariigi Valitsuse 07.07.2025. a määrus nr 52 „Nõuded statsionaarse õppega üldhariduskooli õppekeskkonnale, terviseriskide ohjamisele ja riskitegurite vähendamisele õppekeskkonnas ning õppe ja kasvatuse korraldamisele“, § 14 lg 2.

[38] Direktori 10.09.2024 käskkirjaga nr 1-3/1 kinnitatud Sinimäe Põhikooli pikapäevarühma töökorraldus ja päevakava.

[39] PGS, § 25 lg 2.

[40] PGS, § 37 lg 6.

[41] PGS, § 37 lg 7, § 71 lg 2 p 9

[42] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010 määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord" § 2 p 8.

[43] PGS, § 73 lg 1[1] p 11.

[44] 21.11.2005 käskkiri nr 1-2/93.

[45] Haridus- ja teadusministri 25.08.2010 määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord" § 11, 12.

[46] Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord" § 6.

1.12.2. Tagada, et kooli õppekava üldosas oleks kirjeldatud vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõikes 1 ning Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõigetes 1 ja 2 sätestatule koolis toimuvaid e-õppe päevi, lähtudes käesoleva õiendi punktis 1.6 toodud selgitustest. Täitmise tähtaeg: 01.05.2026.

1.12.3. Tagada, et kooli päevakava viiakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 6 ning Vabariigi Valitsuse 07.07.2025. a määruse nr 52 „Nõuded statsionaarse õppega üldhariduskooli õppekeskkonnale, terviseriskide ohjamisele ja riskitegurite vähendamisele õppekeskkonnas ning õppe ja kasvatuse korraldamisele“ § 14 lõikes 2 ja §-s 15 sätestatuga kooskõlla, lähtudes käesoleva õiendi punktis 1.7 toodud selgitustest. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.03.2026.

1.12.4. Tagada, et õpilase nädalakoormus oleks kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 sätestatuga, lähtudes käesoleva õiendi punktis 1.8 toodud selgitustest. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.03.2026.

1.12.5. Tagada, et koolis viiakse kõikide õpilaste ja nende seaduslike esindajatega vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikes 6 sätestatule läbi arenguvestlused, lähtudes käesoleva õiendi punktis 1.9 toodud selgitustest. Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.

2. Kooli õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja eesti keele oskus

2.1. Järelevalves kontrolliti kooli õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust seaduses[47] sätestatud nõuetele ja võrreldi EHISesse[48] kantud andmete vastavust kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele.

Põhikooli direktori kvalifikatsiooninõuded on[49] magistrikraad, juhtimiskompetentsid ning C1-keeletasemel eesti keele oskus[50]. Õppealajuhataja ja õpetajate kvalifikatsiooninõuded on[51] magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon ja õpetajakutse, õppealajuhatajal ka juhtimiskompetentsid, valikainete õpetajal kõrgharidus ja pedagoogilised kompetentsid. Õppealajuhataja, eesti keele ja eesti keeles õpetavad õpetajad peavad oskama eesti keelt C1-tasemel[52], kõik ülejäänud pedagoogid vähemalt B2-tasemel[53]. Tugispetsialistidel peab olema[54] erialane magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon ning vastavalt kas eripedagoogi, koolipsühholoogi, sotsiaalpedagoogi või logopeedi kutse ja B2-tasemel riigikeele oskus[55].

Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, on koolis 21: direktor, õppealajuhataja, kes töötab ka õpetajana, 17 õpetajat, logopeed ja sotsiaalpedagoog. Kvalifikatsioon vastab nõuetele direktoril, logopeedil, sotsiaalpedagoogil, õppealajuhatajal (nii õppealajuhataja kui õpetajana töötamiseks) ja seitsmel õpetajal.

[47] PGS, § 74[1].
[48] EHIS, 27.10.2025.
[49] PGS, § 74[1] lg 1.
[50] Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eestikeele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 9 p 6.
[51] PGS, § 74[1] lg-d 2, 4.
[52] Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eestikeele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 9 p-d 6, 7.
[53] Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eestikeele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 8 p 6.
[54] PGS, § 74[1] lg-d 7, 8, 9, 10.
[55] Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eestikeele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 8 p 7.

2.2. 19 kooli õppe- ja kasvatusala töötajat oskab eesti keelt C1-tasemel. Logopeed ja inglise keele õpetaja oskavad eesti keelt B2-tasemel. Eestikeelset logopeedi koolis ei ole, ükski õpilane, kelle (üks) kodune keel on eesti keel, logopeedi ei vaja.

2.3. Kooli 21-l õppe- ja kasvatusala ametikohal töötab 11 (52%) nõutava kvalifikatsiooniga ja 10 (48%) nõutava kvalifikatsioonita isikut.

Seadus[56] sätestab, et koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv peab olema nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. Kooli 18 õpetajast (k.a õppealajuhataja) on nõutav kvalifikatsioon 8-l (44%), 10-l (56%) nõutavat kvalifikatsiooni ei ole. Kahel õpetajal puudub kutse, kaheksal nii magistrikraad kui õpetajakutse, kuid üks neist õpib magistriõppes õpetajakoolituse õppekaval.

EHISe ja koolis kontrollitud andmetel annavad õpetajad 263 õppetundi, neist 132 (50%) õpetajad, kelle kvalifikatsioon on nõuetekohane, ja 131 (50%) õpetajad, kellel nõutav kvalifikatsioon puudub.

I kooliastmes on 64 tundi, millest 28 (44%) annavad nõutava kvalifikatsiooniga ja 36 (56%) kvalifikatsioonita õpetajad.
II kooliastmes on 85 tundi, millest 46 (54%) annavad nõutava kvalifikatsiooniga ja 39 (46%) kvalifikatsioonita õpetajad.
III kooliastmes on 114 tundi, millest 58 (51%) annavad nõutava kvalifikatsiooniga ja 56 (49%) kvalifikatsioonita õpetajad.

Eeltoodust lähtuvalt ei ole koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.

2.4. PGSi[57] kohaselt kehtestab kooli õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtadele korraldatava konkursi läbiviimise korra kooli hoolekogu. Koolis on vastav kord olemas, see pärineb aastast 2005. Hoolekogu koosolekute protokolle või muid dokumente, mis tõendaks, et hoolekogu on selle korra kehtestanud, järelevalves ei esitatud.

2.5. Haridusasutuse juht peab tegema kõik endast sõltuva, et täita õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohad kvalifikatsiooninõuetele vastavate pedagoogidega. Kui õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil ei leita kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat, võib direktor sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks isikuga, kellel on vähemalt keskharidus, kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ja õpitulemuste saavutamine, ning kelle eesti keele oskus vastab keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele.[58] Sellisel juhul peab direktor aasta jooksul uue avaliku konkursi korraldama. Koolis ei vasta kvalifikatsioon nõuetele kümnel õpetajal, nende kõikidega on sõlmitud tähtajalised töölepingud.

Direktori ja õppealajuhataja sõnul korraldatakse kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate leidmiseks kogu aeg konkursse, igal aastal otsitakse ligi kümmet pedagoogi, kuid tööle soovijaid on raske leida, sest lähikonnas on mitmeid õppeasutusi ning õpetajad eelistavad linnakoole. Konkursi puhul määrab direktor oma käskkirjaga komisjoni, info pannakse kooli

[56] PGS, § 74 lg 9.
[57] PGS, § 74 lg 6, § 73 lg 1[1] p 8.
[58] PGS, § 74 lg 7.

kodulehele, koostööd tehakse teiste piirkonna koolidega, sihtasutusega Noored Kooli ning Töötukassaga. Kohapealse järelevalve ajal toimus ka üks konkurss.

2.6. PGSi[59] kohaselt peab õpilasele koolis vajadusel tagama tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse. Koolis töötavad vastava kvalifikatsiooniga sotsiaalpedagoog ja logopeed, eripedagoogi ja koolipsühholoogi ei ole. Direktori sõnul on mõnikord tehtud koostööd naaberkooliga, sealne psühholoog on õpilastele tuge pakkunud, kuid vastavaid töölepinguid naaberkooli tugispetsialistidega ei ole. Teenusepakkujatega koostöölepinguid sõlmitud ei ole.

Direktoril tuleb määrata[60] hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija, kelle ülesanne on korraldada õpilaste arengu toetamist. Koolis täidab hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija kohustusi õppealajuhataja.

Õpilastele on toeks abiõpetajad. Aineõpetajatel on konsultatsioonitunnid.

2.7. Seaduses[61] on sätestatud, et õpetaja ametialane kohustus on arendada oma kutseoskusi ja olla kursis haridusuuendustega. EHISe andmetel osales viimaste aastate (2020–2025) jooksul eesti keele ja eesti keeles õpetamise metoodika kursustel kaheksa kooli õppe- ja kasvatusala töötajat kokku 1075 tunni ulatuses. Pikematel kursustel osaleti 896 ja lühematel kursustel 179 tunni ulatuses. Üks töötaja on osalenud 220-tunnisel eesti keele kursusel. 12 pedagoogi viimase viie aasta jooksul koolitustel osalenud ei ole, nende hulgas on viis, kes töötavad esimest aastat, ja viis, kes töötavad teist aastat õpetajana. Üks niisugune õpetaja on lõpetanud 2024. aastal bakalaureuseõppe ning õpib nüüd magistriõppes õpetajakoolituse ainekaval, üks õpetaja on lõpetanud 2025. aastal bakalaureuseõppe ja üks 2025. aastal magistriõppe õpetajakoolituse õppekaval.

Õppealajuhataja selgitas, et õpetajad osalevad koolitustel vajaduspõhiselt: nad ise ütlevad, milliseid koolitusi vaja on, kuid vajaduse korral on mõni õpetaja ka juhtkonna poolt koolitustele suunatud. Möödunud õppeaastal suunati alustavate õpetajate koolitusele kolm õpetajat, käesoleval õppeaastal on osalejaid kaks. Õpetajate sõnul on neil võimalik koolitustel ja kursustel osaleda, koolituste kohta saavad nad infot ennekõike juhiabilt. Kui koolitus tundub huvitav, pöörduvad nad õppealajuhataja poole.

2.8. Õppealajuhataja sõnul on kvalifikatsioonita õpetajatel mentorid, kes neid toetavad. Tasemeharidust omandaval õpetajal on samuti mentor. Mentorid annavad nõu, tunde vaatamas nad üldjuhul ei käi. Õpetajad ei teadnud, et neil on mentorid, kuid oma peamiste toetajatena nimetasid just neid kolleege, keda õppealajuhataja esitles nende mentoritena.

Õpetajad rääkisid, et nende tunde käib vaatamas õppealajuhataja. Varem käisid kolleegid üksteise tunde vaatamas, kuid viimastel aastatel mitte. Küll aga on käidud külas Saue ja Kohila koolis ning sealsete õpetajate tunde vaadatud.

2.9. Õpetaja kutsestandardis on sätestatud, et õpetaja kavandab õpetamist pedagoogiliselt asjatundlikult, lähtudes õppekavast. Õppealajuhataja sõnul õpetajad planeerivad oma tööd, kuid kindlat vormi selleks ei ole.

Õpetajad teevad koostööd, selleks on koolis muu hulgas iganädalased nn koostöötunnid, kus ühiseid tegemisi planeeritakse.

[59] PGS, § 37 lg 2.
[60] PGS, § 46 lg 2.
[61] PGS, § 75 lg 2.

2.10. Ettepanekud direktorile

2.10.1. Soovitada kvalifikatsiooninõuetele mittevastavatel õppe- ja kasvatusala töötajatel, kel on olemas magistritaseme haridus, esimesel võimalusel kutset taotleda ning toetada ja motiveerida neid kutse omandamisel.

2.10.2. Soovitada õpetajatel, kel nõutud tasemeharidus puudub, õppima asuda, toetades neid tasemehariduse omandamisel.

2.10.3. Julgustada eesti keelest erineva emakeelega pedagooge osalema eestikeelsetel koolitustel ja kasutama eestikeelset meediat, et eesti keele oskust täiendada ja parandada.

2.10.4. Leida eesti keele ja eesti keeles õpetavatele õpetajatele võimalusi õppida teiste koolide kogemustest ning osaleda õpetajavahetuse projektides, et tuua kooli uusi ideid, kogemusi, metoodikaid.

2.10.5. Õpetajatele mentoreid määrates rääkida nii õpetaja kui mentoriga läbi, millised on mentori ülesanded ja kohustused.

2.10.6. Teha kokkulepped, mis võimaldaksid ka eestikeelse logopeedi teenust, et juhul, kui koolis asub õppima logopeedi teenust vajav eestikeelne laps, oleks tal võimalik koheselt teenust saada.

2.11. Ettepanek pidajale

Innustada hoolekogu uut, kaasaegsetele tingimustele sobivat õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtadele korraldatava konkursi läbiviimise korda kehtestama.

2.12. Ettekirjutused pidajale

2.12.1. Tagada koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arvu piisavus lähtuvalt nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ja õpitulemuste saavutamine, lähtuvalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõikele 9. Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.

2.12.2. Tagada koolis eripedagoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikest 2 ning § 74^1 lõikest 7. Täitmise tähtaeg: 01.04.2025.

2.12.3. Tagada koolis koolipsühholoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikest 2 ning § 74^1 lõikest 8. Täitmise tähtaeg: 01.04.2025.

3. Eesti keele ja eestikeelse aineõppe korraldus

3.1. Koolis õppis EHISe[62] ja 01.12.2025 kohapeal kontrollitud andmetel 117 õpilast. Kõiki õppeaineid, v.a inglise ja vene keelt, õpetatakse ja õpitakse eesti keeles. 107 õpilase koduseks keeleks on muu keel, need õpilased õpivad eesti keelt teise keelena. Kümne õpilase (üheks) koduseks keeleks on eesti keel ning nad õpivad eesti keele ainekava järgi. Sama klassi õpilased on eesti keele ja eesti keele kui teise keele ainetundides koos, kuid õpetaja annab neile osaliselt erinevaid ülesandeid.

3.2. Järelevalves vaadeldi, kuidas on eesti keele ja eestikeelne aineõpe korraldatud. Külastati kümmet tundi: nelja eesti keele tundi ja kuut eestikeelset ainetundi. Tunnivaatlustel viibis kooli esindajana õppealajuhataja, kes pööras tähelepanu tunni ülesehitusle, õnnestumistele ning parandamist vajavatele momentidele ja võtetele, õpilaste kaasamisele ja aktiivsusele, andis õpetajatele esmast tagasisidet. Õppealajuhataja oli toetav ja motiveeriv, tehtud ettepanekud asjakohased.

[62] EHIS, 27.10.2025.

3.3. Õigusaktides[63] on sätestatud, et õppekeskkond peab toetama õpilase arengut, peab võimaldama õpilasel õppes aktiivselt osaleda. Õppimine peab toimuma ruumis, kus õppekeskkond soodustab kommunikatiivset keeleõpet, õpilastel peab olema omavahel silmside ja arusaamist toetav kaasõpilaste eeskuju; ruumis, kus on võimalus liikumist eeldavateks tegevusteks, näiteks rühmatööks ja õppemängudeks, kus saab inventari ümber paigutada ning on võimalik kasutada digitehnoloogiat, -keskkondi ja -materjale[64].

Vaadeldud tundides istusid õpilased üksteise selja taga. Mõnes klassis olid pingid, mida on keeruline rühmatööks ümber paigutada. Kommunikatiivset keeleõpet soodustavat keskkonda ei olnud. Ruumid olid tänapäeva nõuetele vastavate tehniliste vahendite ehk arvutite ja interaktiivsete tahvlitega varustatud. Mõned õpetajad kasutasid neid, mõned mitte.

3.4. Määruses[65] on sätestatud, et tundides tuleb kasutada nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid. Õpilane peab olema õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslasi ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Õpetaja loodud õppekeskkond peab toetama õpilase arengut[66], käesoleva järelevalve eesmärgist lähtudes õpilaste eesti keele õpet.

Vaadeldud tundides domineerisid õpetajad, kes enamasti rääkisid ise. Nad esitasid küsimusi, mis eeldasid ühe- või kahesõnalisi vastuseid, mitmel juhul nad ei andnud õpilastele mõtlemisaega, vaid vastasid küsimustele ise. Nad kasutasid traditsioonilisi õppemeetodeid ning andsid samaaegselt kõikidele õpilastele mõeldud tööülesandeid, rühma- või paaristööd ei tehtud. Kogu materjal oli ette antud ja õpilased ei pidanud ise midagi looma. Õpetajad arendasid õpilaste kuulamise ja lugemise, vähesel määral ka kirjutamise oskust: õpilased enamasti kas lugesid teksti, lahendasid õpikust, töövihikust või töölehelt ülesandeid või kuulasid õpetaja kõnet. Rääkimisele ei pööratud piisavalt tähelepanu. Õpilased ei saanud enamasti tundides omavahel suhelda.

Esiletõstmist väärib üks vaadeldud eesti keele tund, kus tegeleti grammatikaga. Tegemist oli keerulise teemaga, kuid tund oli kavandatud nii, et õpistrateegiad ja meetodid vaheldusid. Tänu sobivale töötempole ja hästi läbi mõeldud ülesehitusele oli tund sisutihe. Positiivse mulje jättis ka algklassi ainetund, kus õpetaja esitas õpilastele palju küsimusi ning selgitas keelereegleid ja parandas keelevigu. Lapsed olid innukad, tahtsid ja oskasid eesti keeles vastata ning kui keegi end unustas ja vene keeles rääkima hakkas, tegid kohe märkuse.

Enamikus tundidest oli sõbralik ja töine õhkkond. I kooliastme tundides olid õpilased aktiivsemad, vanemate klasside õpilased oma initsiatiivi üles ei näidanud, kuid tegid enamasti kaasa, mida vaja. Kolmes tunnis oli distsipliiniga probleeme: õpilased rääkisid omavahel kõva häälega vene keeles ning vahel pöördusid ka õpetaja poole vene keeles.

Vaadeldud tundide alguses õpetajad kas teatasid või kirjutasid tahvlile käsitletava teema, mitmes tunnis tutvustasid ka tunni tegevusi või ülesandeid, kuid õpieesmärke ei sõnastanud. Ainetundides keelelisi eesmärke ei püstitanud. Ühes tunnis tegi õpetaja tunni lõpus kokkuvõtte, kolmes tunnis palus ka õpilastelt tagasisidet, kuid lühidalt. Uusi sõnu õppisid õpilased vaadeldud tundides minimaalselt.

3.5. Õpetajad rääkisid tundides ainult eesti keeles, nende kõnetempo oli sobiv ja kõne õpilastele arusaadav. Kahel õpetajal oli tajutav emakeele aktsent ning kõnes esines nii häälduse- kui

[63] PGS, § 19 lg 1; PRÕK, § 5 lg 1.
[64] PRÕK, lisa 1 p 1.7.
[65] PRÕK, § 5 lg 4 p 6.
[66] PRÕK, § 5 lg 1.

keelevigu. Enamik õpiülesannetest olid seotud igapäevaeluga, õpilastele ea- ja jõukohased, valdavalt varem õpituga seotud.

3.6. Järelevalve üks eesmärk on välja selgitada, kas kooli tegevus on korraldatud nii, et õpilastel on võimalik jõuda riiklikult sätestatud õpitulemusteni ja saavutada nõutud keeleoskuse tase, mis võimaldab põhikooli lõpetajatel jätkata õpinguid eesti keeles.

Enamiku vaadeldud tundide põhjal on raske õpilaste tegelikku keeletaset hinnata, sest nende suulise kõne osakaal oli väike, piirdudes peamiselt lühivastustega õpetaja küsimustele. Vaba suhtluskeelt oli kuulda, kuid vähe. Enamiku õpilaste keeleoskus pigem siiski vastab ettenähtud tasemele.

Direktori sõnul on kõik viimaste õppeaastate lõpetajad jätkanud õpinguid, on mindud nii gümnaasiumi kui kutsekooli. Pidaja rääkis, et on kooli õpilasi gümnaasiumis õpetajana õpetanud, tema hinnangul said kõik eestikeelsetes ainetundides hakkama.

3.7. Võimalus erinevates suhtlussituatsioonides keelt kasutada aitab kaasa keele omandamisele ja toetab õppija motivatsiooni keelt õppida.

Direktor selgitas, et kõik õppekava toetavad tegevused on eestikeelsed, õpilased käivad õppekäikudel, näiteks looduskeskustes, külastavad teatrietendusi. Õppealajuhataja sõnul[67] töötavad koolis eestikeelsed ringid (näitering, kokanduse, võrkpalli ja lauamängude ring), õpilaste jaoks on osalemine tasuta. Järelevalve läbiviijatega vestelnud õpetajad kinnitasid[68], et klasside üritused on alati eesti keeles. Sageli osalevad neil üritustel ka õpilaste muukeelsed vanemad, kuid selle vaatamata räägitakse alati eesti keeles. Õpetajad leidsid, et eesti keele õppimisel oleksid abiks eestikeelsed sõbrad ja (multi)filmid, sõpruskooli olemasolu motiveeriks õpilasi riigikeelt õppima. Suurimaks takistuseks pidasid nad eestikeelse keelekeskkonna puudumist.

3.8. Järelevalve läbiviijatega vestelnud õpilased rääkisid eesti keeles. Nad väitsid, et neile meeldib eesti keelt õppida ja arvasid, et oskavad piisavalt, et riigikeeles edasi õppida. Nad kiitsid, et neil on väga hea eesti keele õpetaja, kuid arvasid, et õppereise paikadesse, kus eesti keelt kuuleb ja eesti keeles suhelda tuleb, võiks rohkem olla.

3.9. Järelevalve läbiviijatega vestelnud lapsevanemad kiitsid eesti keele õpet. Nende hinnangul on koolis head õpetajad ning lapsed oskavad keelt hästi. Mõne lapsevanema sõnul oli ta just eesti keele taseme pärast lapse sellesse kooli pannud ning nüüd tulemustega väga rahul.

3.10. Koolimaja koridorides olid kõik infomaterjalid eestikeelsed, kuid vaid üksikutes klassiruumides olid eesti keele õppe toetamiseks keelematerjalid, väljendid, grammatikatabelid. Kooli veebileht on eestikeelne.

3.11. Ettepanekud direktorile

3.11.1. Soovitada õpetajatel oma tundidele aine-, keele- ja õpioskuste eesmärgid seada, et oleks võimalik tunnis saavutatut analüüsida.

3.11.2. Soovitada õpetajatel häälestada õpilasi tunni alguses aktiviseerivate ülesannetega, mille käigus õpilased saavad rääkida ning õpitud sõnavara ja keelendeid kasutada.

3.11.3. Pöörata tähelepanu, et õpetajad kasutaksid tundides erinevaid õpilaste aktiivset osalemist eeldavaid metoodilisi võtteid ja et nad looksid õpilastele tunnis võimalikult palju võimalusi eesti keeles rääkida.

[67] 01.12.2025 vestluse protokoll nr 1.
[68] 02.12.2025 vestluse protokoll nr 5.

3.11.4. Innustada õpilasi ise õpitaval teemal küsimusi esitama, arvamust avaldama ja dialoogi arendama, et nii rääkimiskogemust saada.
3.11.5. Pöörata tähelepanu, et õpetajad arendaksid tundides nii õpilaste rääkimis-, kuulamis-, kirjutamis- kui lugemisoskust.
3.11.6. Korraldada aine- ja eesti keele õpetajate koostööd, et erinevates ainetes õpitavat lõimida.
3.11.7. Leida võimalusi korraldada õpilastele rohkem eestikeelset õppekavavälist tegevust, et nende keeleoskust arendada.
3.11.8. Soovitada uutel ja algajatel õpetajatel tunnikonspekte koostada, et neil oleks tunnis millelegi toetuda. Toetada ja abistada uusi ja algajaid õpetajaid tundide planeerimisel ja läbiviimisel.

4. Eesti keele õppe tulemuslikkus

4.1. PGSi[69] kohaselt tuleb kooli järjepideva arengu tagamiseks koostada arengukava, milles määratakse kooli arengu eesmärgid ja põhisuunad.

Arengukava ja selle muudatused tuleb valmistada ette koostöös hoolekogu, õpilasesinduse, õppenõukogu ning ekspertidega koolist või väljastpoolt kooli. Arengukava peab kinnitama kooli pidaja või tema volitatud isik ja kooli direktor annab selle täitmisest aru kooli pidaja kehtestatud korras.[70] Arengukava ja selle muudatused tuleb esitada enne kinnitamist arvamuse andmiseks kooli hoolekogule[71], õpilasesindusele ja õppenõukogule[72].

Kooli arengukava on koostatud perioodiks 2021–2025, pidaja on dokumendi kinnitanud[73]. Eelnevalt on dokumenti arutanud õppenõukogu[74] ja hoolekogu[75]. Arengukavas esitatud visiooni põhjal on tegemist kooliga, kus väärtustatakse inimsuhteid, erinevaid kultuure, eesti keele ja emakeele oskust, loodus- ja humanitaarharidust. Kooli missioon on õpihimulise, loova, ennastjuhtiva, ettevõtliku ja hooliva noore inimese kujundamine igaühe arengut toetavas ning turvalises õpikeskkonnas. Kooli iseloomustamiseks on kirjutatud, et tegemist on õpilaskeskse, erinevate valikuvõimalustega üldharidust pakkuva õppeasutusega, kus lisaks tavatundidele korraldakse õuesõpet ja ekskursioone ning kohtumisi erinevate elualade esindajatega.

Arengukavas on valdkondade kaupa välja toodud kooli tugevused ja parendusvaldkonnad, parendusvaldkondadena on muu seas nähtud näiteks õpetajate kvalifikatsiooni tõstmist, vajadusel mentorite rakendamist, õpetajate professionaalset hindamist ja toetamist, õpetajate erialaste ja keelekümblusmetoodiliste oskuste tõstmist, töö ja tegevuse mõtestamist, tihedamat koostööd muukeelsete lapsevanematega ja teiste koolidega, eesti keele õppeks ühistegevuste korraldamist. Strateegiliste eesmärkide seas on õpilaste ja õpetajate eesti keele taseme tõstmine ning õppetöö kvaliteedi parandamine.

Arengukava tegevuskavas on seatud eesmärgid, eeldatavad tulemused ning nende saavutamiseks tehtavad tegevused, tähtajad ning ka rahastamise allikad. Muu seas planeeritakse, et kõik õpetajad osalevad erialastel, metoodilistel, pedagoogilistel, psühholoogia- või õppekavaalastel täienduskoolitustel. Üheks eesmärgiks on õpetajate LAK-õppe kompetentside arendamine, et aineõpetajad oskaksid ette valmistada ja läbi viia õppetööd ning luua õppevara selliselt, et see toetab mitte-eesti emakeelega laste eesti keele arengut. Soovitakse, et uued õpetajad omandavad LAK-õppe metoodika ning kogenud õpetajad

[69] PGS, § 67 lg 1.
[70] PGS, § 67 lg 2.
[71] PGS, § 73 lg 1[1] p 1.
[72] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010 määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord" § 2 p 1.
[73] Narva-Jõesuu Linnavalitsuse 19.08.2021 määrus nr 7 „Sinimäe Põhikooli arengukava 2021–2025 kinnitamine“ .
[74] Õppenõukogu 08.01.2021 protokoll nr 1-6/3.
[75] Hoolekogu 11.01.2021 koosoleku protokoll nr 1-7/2.

täiendavad pidevalt oma oskusi ja jagavad kogemusi. Planeeritakse sisekoolitusi korraldada ning õpetajalt õpetajale kogemusi jagada, kavandatakse innovaatilisi õppemeetodeid rakendada. Mõned tegevused on üldsõnalised, näiteks on üheks tegevuseks varast eesti keelt toetavate meetmete ja tegevuste arendamine, eesti keele õpet toetava õpikeskkonna jätkuv kujundamine. Kuidas seda tehakse ja kuidas mõõdetakse, arengukavast ei selgu. Kui puuduvad konkreetsed mõõdikud, on keeruline hinnata, kas ja kuivõrd arengukavas paneeritu on saavutatud.

Direktor ja õppealajuhataja tunnistasid, et õpetajate kvalifikatsiooni osas eesmärke täita ei suudetud, kuid teised eesmärgid täideti: uutel õpetajatel on mentorid, koolis korraldatakse koolitusi ning õpetajaid saadetakse koolitustele, tehakse ühisüritusi lapsevanematega ning koostööd Narva-Jõesuu Kooli ja Sillamäe Eesti Põhikooliga. Õpilaste eesti keele oskuse hindas juhtkond heaks.

4.2. PGSi[76] kohaselt tuleb koolis teha sisehindamist, mis on pidev protsess ja mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Selleks tuleb selgitada välja kooli tugevused ja parendusvaldkonnad, millest lähtuvalt koostatakse kooli arengukava. Sisehindamisel tuleb analüüsida õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnata nende tulemuslikkust. Järelevalves vaadeldi eelkõige, kuidas on hinnatud eesti keele õppe tulemuslikkust ning milliseid arendustegevusi eesti keele ja eestikeelsele õppele üleminekuks on kavandatud.

Koolis on sisehindamise läbiviimise kord, mille direktor on käskkirjaga[77] kinnitanud. Kord sätestab[78], et sisehindamisel analüüsitakse süstemaatiliselt kooli õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnatakse nende tulemuslikkust, et sisehindamise eesmärk on kooli tegevusest saadud tagasiside, selle analüüsimise ja järelduste tegemise põhjal kindlustada hariduse kvaliteet ja kooli areng. Korras on sätestatud, et terviklik sisehindamine viiakse läbi kord arengukava perioodi või kolme õppeaasta jooksul[79], tulemused vormistatakse aruandena[80], aruande kinnitab direktor oma käskkirjaga[81]. Hinnatakse eestvedamist ja strateegilist juhtimist, personalijuhtimist, koostööd huvigruppidega, ressursside juhtimist ning õppe- ja kasvatusprotsessi[82].

Järelevalves esitati perioodi 2021–2025 kohta koostatud sisehindamise aruanne, mille direktor on kinnitanud[83]. Dokumenti on eelnevalt arutanud õppenõukogu[84] ja hoolekogu[85].

Aruandes on välja toodud iga valdkonna lühianalüüs, tugevused ja parendamisvajadused ning vastavad ettepanekud olukorra muutmiseks. Dokumendis on kirjutatud, et koolis on oluline tulemuslikkus ja kvaliteedi parandamine. Kõikidele õpetajatele toimus 2021. aasta sügistalvel keelekümblusmetoodika koolitus ning seejärel koolitus, kus õpiti õppetööd lähtuvalt LAK-õppe põhimõtetest eesmärgistama. Pilootprojekti „Professionaalne eesti keele õpetaja klassis“ raames kasutati alates 2021. aasta oktoobrist 1. klassis õpilaste eesti keele oskuse arendamiseks kahte õpetajat. Üheks tugevuseks on eesti keele õppe toetamine. Probleemina tuuakse välja, et kooli II ja III kooliastmesse on vastu võetud palju niisuguseid õpilasi, kellel puudub eesti keele oskus ning kellel seetõttu on raske akadeemiliselt edasi jõuda. Sisehindamise aruandes tehakse

[76] PGS, § 78 lg 1.
[77] Direktori 22.12. 2020. a käskkiri nr 1-3/6.
[78] Sisehindamise kord, p-d 1.2, 1.3.
[79] Sisehindamise aruanne, p 1.5.
[80] Sisehindamise aruanne, p 3.1.
[81] Sisehindamise aruanne, p 3.4.
[82] Sisehindamise aruanne, p 2.3.
[83] Direktori 28.04.2025 nr 1-3/7.
[84] Õppenõukogu 12.03.2025 protokoll nr 1-6/2.
[85] Hoolekogu 09.04.2025 protokoll nr 1-7/2.

ettepanek rohkem innovaatilisi õppemeetodeid, näiteks uurimuslikku, e-õpet ja õuesõpet rakendada, õpiraskuste ja puuduliku keeleoskusega õpilasi süsteemselt toetada, väikeklass luua, kõik ettenähtud tugispetsialistid ametisse võtta. Leitakse, et vajalik on õpetajatele koolitusi ja töövarjutamist võimaldada, õpetajate vahetust korraldada. Õpilastele soovitatakse korraldada õpilasvahetust, keelelaagreid ja väljasõite teistesse maakondadesse.

4.3. Järelevalves esitati ka õppealajuhataja koostatud 2023/2024. õppeaasta ja 2024/2025. õppeaasta õppe- ja kasvatustöö kokkuvõtted.

2023/2024. õppeaasta kokkuvõttes on kirjutatud, et õppetöö toimus valdavalt eesti keeles, vaid 9. klassis kasutati mõnes õppeaines veel vene keelt. 1. klass alustas õpinguid eesti keele kui emakeele õppekava alusel. Õpetajad rakendasid LAK-õpet, et tugevdada eesti keele kasutust ka aineõppes. Kooli õppekava ajakohastati ja viidi eestikeelsele õppele ülemineku põhimõtetega vastavusse.

Dokumendis on välja toodud lõpueksamite tulemused: eesti keele kui teise keele eksamil oli keskmine 70%, eri õpilaste tulemused jäid vahemikku 46–92%; matemaatikaeksami keskmine oli 59% (tulemused 0–94%), inglise keele eksami keskmine 69% (55–90%) ja vene keele kui emakeele keskmine tulemus 64% (42–76%). Tasemetööd toimusid 3., 6. ja 9. klassis, tulemused olid valdavalt rahuldavad ja head. Õpilased said paremini hakkama lugemis- ja kuulamisülesannetega, loogilist mõtlemist ja analüüsi nõudvad ülesanded olid neile keerulisemad. Miks just niisugused tulemused saavutati, kas need on seotud õppekeele, õpetaja poolt kasutatava metoodika või mingite muude asjaoludega, dokumendist ei selgu.

2023/2024. õppeaasta kokkuvõttes seati järgnevaks õppeaastaks neli eesmärki: arendada õpilaste eestikeelset suulist väljendusoskust, tugevdada analüütilist ja loogilist mõtlemist reaalainetes; jätkata eestikeelse õppe laiendamist; süvendada koostööd lapsevanemate ja kogukonnaga.

2024/2025. õppeaasta kokkuvõttes on kirjutatud, et õppeedukust jälgiti süsteemselt iga trimestri lõikes, analüüsid viidi läbi e-päeviku andmete põhjal ning tulemusi arutati õppenõukogu koosolekutel. Keskmised tulemused olid eelneva õppeaastaga võrreldes paremad. Õppetöö toimus kõikides ainetes, v.a 9. klassi matemaatikas, eesti keeles. Kokkuvõtte põhjal on koolis loodud kõik tingimused, et eestikeelsele haridusele üle minna. Õppetöös kasutati nii eesti keele kui kui ka eesti keel teise keelena ainekavasid, mis valiti vastavalt õpilaste individuaalsele keeleoskusele, õppevajadustele ja Rajaleidja spetsialistide soovitustele, see tagas, et iga õpilane võis õppida talle sobivas tempos ning sai vajadusel tuge keeleõppe erinevates osaoskustes – kuulamises, lugemises, rääkimises ja kirjutamises. 1. ja 2. klass õppisid täielikult eesti keeles, kasutades eesti keele kui emakeele õppekava. Vanemates klassides rakendati LAK-õppe põhimõtteid, mis aitavad õpilastel aineõpetuse kaudu arendada ka keeleoskust. Õpetajad kasutasid erinevaid metoodilisi võtteid – paaris- ja rühmatööd, sõnavara rikastamist läbi igapäevase keelekasutuse ning digikeskkondi, mis toetavad eesti keele aktiivset õppimist.

Eesti keel teise keelena eksamil olid õpilaste tulemused väga ebaühtlased, vahemikus 27–90%, keskmine tulemus oli ligi 60%. Parimad tulemused saavutati lugemises ja kuulamises, samas olid rääkimine ja kirjutamine nõrgemad valdkonnad. Eksam näitas, et õpilased valdavad sõnavara ja põhiteadmisi, kuid vajavad rohkem rääkimise ja kirjutamise praktikat. Matemaatikaeksamil varieerusid tulemused veelgi enam (8–100%), keskmine oli 63%, inglise keele eksami keskmine 74% (66–89%) ja vene keele kui emakeele keskmine tulemus oli 66% (50–91%). Tasemetööd (eesti keel emakeelena, eesti keel teise keelena, vene keel emakeelena, inglise keel, matemaatika, loodusõpetus) toimusid 4. ja 7. klassis. Keelte puhul õnnestusid õpilastel paremini lugemis- ja kuulamisülesanded, rääkimisoskus oli nõrgem. Loodusainetes tundsid õpilased teooriat ja mõisteid, kuid ei osanud neid praktilistes ja analüüsi eeldavates

ülesannetes piisavalt kasutada.

Kokkuvõttes jõuti järeldusele, et õpilastel tuleb loodus- ja reaalainetes arendada praktikal põhinevaid ja analüütilisi oskusi, korraldada rohkem katseid, teha vaatlusülesandeid, arendada loogilist mõtlemikst. Keele, k.a eesti keele õppes on vaja panna rõhku rääkimisoskusele: korraldada vestlusringe, teha rollimänge, kasutada väitlemist.

Kokkuvõttes on välja toodud ka rahuloluküsitluste tulemused. Õpilased on positiivsena esile toonud õpetajate toe, eriti rõhutanud abi eesti keele õppimisel. Vanemad tõstsid samuti esile, et õpetajad hoolivad, kuid mõned vanemad tõid murekohana välja, et eesti keele õpetuse sisu ja tugi ei ole piisav – sooviti rohkem keelepraktikat ja kohandatud materjale.

Õppeaasta kokkuvõttes seati järgnevaks õppeaastaks kolm eesmärki: uuendada kooli IT-taristut ja digivõimekust, jätkata hariduslike erivajadustega õpilaste tõhusa kaasamise ja neile individuaalse toe pakkumisega, toetada õpetajate vaimset tervist ja töökoormuse tasakaalustamist. Eesti keele õppega seotud eesmärke ei püstitatud.

Õppetajad kinnitasid, et õppealajuhataja teeb kevadel õppenõukogus õppetulemustest kokkuvõtte.

4.4. Õppeaasta üldtööplaan on dokument[86], milles määratletakse kooli ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes kooli arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise aasta töö kokkuvõttest. Üldtööplaan tuleb vormistada alapunktidena vastavalt tegevusvaldkondadele. Igas alapunktis tuleb määrata ülesanded, tegevused, vastutajad ja tähtajad[87]. Üldtööplaani peab õppenõukogu kinnitama[88] iga õppeaasta alguseks.

Õppenõukogu on 2025/2026. õppeaasta üldtööplaani õigeaegselt ehk enne õppeaasta algust kinnitanud.[89] Üldtööplaanis on välja toodud õppeaasta üldeesmärgid: suurendada õpilaste ja õpetajate digipädevust ning arendadasa IKT kasutamist õppetöös; toetada alustavaid õpetajaid; korraldada iseseisva õppimise päevi, mille käigus õpilased töötavad iseseisvalt, kasutades digitaliseeritud materjale ja õpetaja suuniseid; toetada ja kaasata HEV-õpilasi; toetada ja hoida vaimset tervist. Mõne eesmäegi juures on ka tegevused, näiteks esimese eesmärgi puhul soovitakse õppetöös arvuteid ja tehnoloogiat kasutada, viimase eesmärgi puhul soovitakse teadlikkust edendada, vaimset väsimust ja stressi ennetada, ning selleks planeeritakse korraldada õpetajatele toetavaid vestlusi ja *coach*-vestlusi, õpilastele aga vaimse tervise töötubasid. Millal ja mis ulatuses neid tegevusi tehakse ja kes selle eest vastutab, välja toodud ei ole. Veel on üldtööplaanis trimestrite ajad ja vaheajad, õppenõukogu, hoolekogu, õpilasesinduse ja juhtkonna koosolekute ning koolipere koostöötundide (õppealajuhataja sõnul nimetatakse koostöötundideks õpetajate iganädalasi koosolekuid, kus jagatakse infot, arutatakse õppe- ja kasvatustööga seotud küsimusi) toimumise ajad. Järgneb peatükk „Õppe- ja kasvatustööga seotud tegevused“, milles on toodud tegevused, vastutajad ja tegevuste läbiviimise ajad, vastavaid ülesandeid kirjas ei ole. Enamik tegevusi on seadusega ette nähtud, näiteks HEV-õpilaste vajaduste kaardistamine, tugimeetmete rakendamine, arenguvestluste läbiviimine. Üks tegevus on individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmine, sel puhul on märgitud, et kaarte tuleb täita vähemalt kolmel korral õppeaastas ehk sagedamini, kui õigusaktid kohustavad. Paljud tegevused kestavad kogu õppeaasta ning vastutajaid on mitu, näiteks tugimeeskond, klassijuhatajad. Soovitakse ka näiteks külalisõpetajaid, kogukonna

[86] Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 4.
[87] Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 5 lg 1.
[88] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 2.
[89] Õppenõukogu 28.08.2025 koosoleku protokoll nr 1-6/4.

liikmeid ja lapsevanemaid õppeprotsessi kaasata. Kuidas ja mil määral seda tehakse, dokumendist ei selgu. Enamasti on tegevused üldsõnalised, näiteks on üks neist ühistegevused Sinimäe, Sillamäe, Narva, Narva-Jõesuu noortekeskusega, raamatukoguga ja teiste linnade ja valdade huvi- ja haridusasutustega. Milliseid ühistegevusi millises ulatuses planeeritakse, välja toodud ei ole. Kui puuduvad konkreetsed sihid, mõõdikud ja tegevusnäitajad, on keeruline õppeaasta lõpus hinnata, kas ja mil määral üldtööplaanis planeeritu saavutati või läbi viidi. Dokumendi lõpus on õppeaasta tegevuskava, kus on ära toodud planeeritud üritused ja sündmused, eksamite ajad. Üldtööplaan tegevusvaldkondade kaupa vormistatud ei ole. Ühtegi eesti keele õppega seotud eesmärki ega tegevust 2025/2026. õppeaastaks kavandatud ei ole.

Õppealajuhataja sõnul teevad kõik õpetajad kevadel oma tööst kokkuvõtted. Õppealajuhataja analüüsib neid, vaatab, kuidas üldtööplaani on täidetud, mis tehtud, mis tegemata jäänud. Õpetajate õppetöö kokkuvõtete ja eelmise aasta üldtööplaani põhjal koostab juhtkond uued eesmärgid, arutab neid õpetajatega iganädalastel koosolekutel. Seejärel koostab õppealajuhataja uue õppeaasta üldtööplaani projekti ning saadab selle augustis õpetajatele ülevaatamiseks ja ettepanekute tegemiseks. Õppealajuhataja rääkis, et kõik õpetajad valdavad vajalikul tasemel riigikeelt, aineid õpetatakse eesti keeles ning seetõttu eesti keelega seotud eesmärke käesolevaks õppeaastaks üldtööplaanis ei püstitatud. Õpetajatele tutvustati eksamite ja tasemetööde tulemusi ning rõhutati, et vaja on õpilaste rääkimisoskust parandada.

4.5. Ettepanekud direktorile

4.5.1. Seada üldtööplaanis konkreetsed sihid ja tegevusnäitajad, mida ja mil määral mingi tegevusega saavutada tahetakse, et oleks lihtsam mõõta, kas ja kuivõrd planeeritu ellu viidi.

4.5.2. Seada igaks õppeaastaks ka mõni keeleõppega seotud eesmärk, et arendada ja parandada õpilaste riigikeeleoskust.

4.6. Ettekirjutus pidajale

Tagada, et kooli üldtööplaan vastab haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ §-s 4 ja § 5 punktis 1 sätestatule, lähtudes käesoleva õiendi punktis 4.4 toodud selgitustest. Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.

5. Muud tähelepanekud

5.1. Kooli põhimäärus[90] vajab uuendamist, sest muutunud on kooli pidaja[91], aadress[92], õppekeel[93]. Põhimääruses on mõned sätted, näiteks õppeperioodi pikkust puudutav[94], mis ei ole kehtiva seadusandlusega[95] kooskõlas. Kooli asjaajamise kirjeldamisel viidatakse[96] Vabariigi Valitsuse kehtetule määrusele[97] ning kasutatakse mõisteid ja lauseid[98], millest on keeruline aru saada. Lisaks on dokumendis punkte, mis ei ole õppekorraldusega kooskõlas, näiteks ei ole koolis mittestatsionaarst õpet.[99]

Pidaja selgitas ärakuulamisel, et kool planeeritakse järgnevast õppeaastast naaberkooliga liita ning seetõttu ei ole ka põhimäärust uuendatatud.

---

[90] Vaivara Vallavolikogu 22.04.2015 määrus nr 22 „Sinimäe Põhikooli põhimäärus“.
[91] Vaivara Vallavolikogu 22.04.2015 määrus nr 22 „Sinimäe Põhikooli põhimäärus“, § 4.
[92] Vaivara Vallavolikogu 22.04.2015 määrus nr 22 „Sinimäe Põhikooli põhimäärus“ § 3 lg 1.
[93] Vaivara Vallavolikogu 22.04.2015 määrus nr 22 „Sinimäe Põhikooli põhimäärus“, § 10
[94] Vaivara Vallavolikogu 22.04.2015 määrus nr 22 „Sinimäe Põhikooli põhimäärus“, § 9 lg 4 p 1.
[95] PGS, § § 24 lg 3.
[96] Vaivara Vallavolikogu 22.04.2015 määruse nr 22 „Sinimäe Põhikooli põhimäärus“, § 23 lg 1.
[97] Vabariigi Valitsuse 26.02.2001. a määrus nr 80 „Asjaajamiskorra ühtsed alused“.
[98] Vaivara Vallavolikogu 22.04.2015 määruse nr 22 „Sinimäe Põhikooli põhimäärus“, § 23.
[99] Vaivara Vallavolikogu 22.04.2015 määruse nr 22 „Sinimäe Põhikooli põhimäärus“, § 11.

5.2. Õppenõukogu on kooli juhtorgan, mille liikmed on direktor, õpetajad, tugispetsialistid ning teised direktori nimetatud isikud.[100] Õppenõukogu töökord ja otsuste vastuvõtmise kord on ministri määrusega[101] reguleeritud. Määruses on sätestatud ka õppenõukogu ülesanded[102], muu hulgas peab õppenõukogu kooli arengukava ja õppekava läbi arutama ja nende dokumentide kohta arvamuse andma[103], peab õppeaasta lõpul kooli õppe- ja kasvatustegevuse tulemused läbi arutama ning kooli juhtkonnale õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks ettepanekuid tegema[104], peab otsustama õpilase järgmisse klassi üleviimise ja täiendavale õppetööle jätmise[105], peab otsustama põhikooli lõpetamise ja lõputunnistuse väljaandmise[106]. Määruses[107] on sätestatud, et õppenõukogu koosolek kutsutakse kokku vähemalt neli korda aastas, koosolek on otsustusvõimeline, kui sellest võtab osa vähemalt kaks kolmandikku liikmetest, sealhulgas õppenõukogu esimees või aseesimees. Õppenõukogu koosolekutest osavõtmine on õppenõukogu liikmetele kohustuslik.[108] Otsused võetaks vastu lihthäälteenamusega.[109] Õppenõukogu koosoleku kohta tuleb koostada protokoll, kuhu tuleb märkida koosoleku toimumise kuupäev, alguse ja lõpu kellaaeg, koosoleku toimumise koht, koosoleku juhataja ja protokollija nimi, koosolekust osa võtnud ning koosolekult puudunud õppenõukogu liikmete nimed ning koosolekule kutsutud isikute nimed koos ametinimetustega, kinnitatud päevakord, sõnavõtjate nimed ja sõnavõttude lühike sisu, vastuvõetud otsused, otsuste faktilised ja õiguslikud alused, otsuste täitmise tähtajad ja vastutajad.[110]

Koolis on õppenõukogu, koosolekud toimunud regulaarselt, kuid alati ei ole õigusaktides sätestatut järgitud. 12.03.2025 koosolekul osales protokolli põhjal 13 õppenõukogu liiget, puudus 7. Seega ei olnud õppenõukogu otsustusvõimeline.

Kooli õppenõukogu koosolekute protokollides on kirjas koosoleku toimumise kuupäev, alguse ja lõpu kellaaeg, koosoleku toimumise koht, koosoleku juhataja ja protokollija nimi. Puuduvad sõnavõtjate nimed ja sõnavõttude lühike sisu, vastu võetud otsuste faktilised alused, otsuste täitmise tähtajad ja vastutajad. Otsuste puhul ei ole ka hääletamistulemusi välja toodud. Mõnes õppenõukogu protokollis[111] ei ole mõne päevakorrapunkti kohta midagi kirjutatatud, kuid samas ei ole ka märkust, et see päevakorrapunkt oleks millegipärast vahele jäetud. Mõnes õppenõukogu protokollis[112] on kahest päevakorrapunktist ühine ülevaade antud. Mõnel juhul selgub protokolli lugedes[113], et teemat on arutataud, kuigi vastavat päevakorrapunkti ei ole. Protokollide põhjal ei saa kindlaks teha, kas õppenõukogu on õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse tulemusi arutanud, sest protokollides on küll päevakorrapunktid „Õppe ja kasvatustööst lõppeval õppeaastal“[114] ning „Õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse aruanne“[115], kuid nendest päevakorrapunktidest ei ole midagi kirjutatud. Protokollidest ei ilmne, et õppenõukogu liikmed oleksid kooli juhtkonnale õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks ettepanekuid teinud. 2025. aasta juunikuisel õppenõukogu koosolekul on küll välja toodud, millised 9. klassi õpilased kooli lõpetavad ning millised õpilased täiendavale õppetööle määratakse, kuid nimekirju õpilastest, kes järgmisse klassi üle viiakse, ei ole, selle asemel on

[100] PGS, § 72 lg 2.
[101] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“.
[102] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, §-d 2, 3, 4.
[103] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 1.
[104] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 6.
[105] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 4 p 1.
[106] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 4 p 6.
[107] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 5 lg 1.
[108] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 5 lg 5.
[109] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 6 lg 1.
[110] Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 5 lg 8.
[111] Õppenõukogu 12.03.2025 protokoll nr 1-6/2, p-d 6,7; 29.08.2024 protokoll nr 1-6/9, p 10.
[112] Õppenõukogu 12.03.2025 protokoll nr 1-6/2, p-d 2, 3.
[113] Õppenõukogu 12.03.2025 protokoll nr 1-6/2, otsus nr 2.
[114] Õppenõukogu 29.08.2024 protokoll nr 1-6/9.
[115] Õppenõukogu 28.08.2025 protokoll nr 1-6/4.

protokolli[116] kirjutatud, et järgmisse klassi otsustati üle viia kõik õpilased peale kahe õpilase, kes määrati täiendavale õppetööle.

Kooli õppenõukogule on õigusaktidega antud roll ja funktsioon täita teatud ülesandeid ning pädevus, et kaasata õppeasutuse tegevusse selle personal laiemalt, luua demokraatlikku juhtimissüsteemi ning anda kogu pedagoogilisele personalile võimalus koolielus kaasa rääkida. Direktoril kui kooli juhil on oma rollist tulenevalt õigus teha õppeasutuse nimel valdav osa otsuseid, kuid teatud küsimuste arutamise ning otsustamise pädevus on õigusaktides teadlikult antud kollektiivsele organile – õppenõukogule. See peaks tooma kooli juhtimissüsteemi demokraatliku ja kaasava juhtimise põhimõtteid ning võimestama pedagoogilist personali tervikuna koolielus kaasa rääkima ning osalema.

Õpetajate sõnul on nad õppenõukogus õppe- ja kasvatustöö parandamiseks ettepanekuid teinud, näiteks tegid nad ettepaneku korraldada e-õppe päevi tunniplaani alusel ja nii otsustatigi.

5.3. Koolil on õpilasesindus, koosolekud toimuvad regulaarselt, kuid koosolekute protokollid on koostanud õpetaja. Direktor kinnitas, et protokolli koostab õpetaja, ennekõike seetõttu, et vältida vigu. Soovitame siiski õpilasesinduse liikmetel enda hulgast protokollija valida, et nii protokollimist õppida ja vastav kogemus saada.

5.4. Ettepanekud direktorile

5.4.1. Rakendada demokraatliku ja kaasava juhtimise põhimõtteid, innustada õppenõukogu liikmeid koosolekutel kaasa mõtlema, arvamusi ja ettepanekuid esitama, oma seisukohti väljendama ning kajastada neid seisukohti ka koosolekute protokollides.

5.4.2. Innustada õpilasesinduse liikmeid ise koosoleku protokolle koostama, et protokollide koostamist õppida ja kogemusi saada.

5.5. Ettekirjutused pidajale

5.5.1. Kehtestada vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 66 sätestatule uus, kooli reaalset olekorda ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldust kajastav põhimäärus, lähtudes käesoleva õiendi punktis 5.1. toodud selgitustest. Täitmise tähtaeg: 01.09.2026.

5.5.2. Tagada, et kooli õppenõukogu koosolekute protokollid oleksid vormistatud vastavalt haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lõikes 8 sätestatule, lähtudes käesoleva õiendi punktis 5.2. toodud selgitustest. Täitmise tähtaeg: alates ettekirjutuse teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.07.2026.

[116] Õppenõukogu 05.06.2025 protokoll nr 1-6/3.